

QUINZENARI AUTONOMISTA

ANY I.

GRANOLLERS 15 ABRIL DE 1905

NÚM. 4.

La redacció no respón dels treballs firmats.

Los originals no 's retornan.

Redacció y Administració

PLASSA PERPINYÀ, 14

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre. 0'75 ptas.
Número solt 0'15 »

Essent nacionalista l' acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y el dever de cooperarhi tots el catalans moguts per las aspiracions del Nacionalisme, qualsevulga que sia llur pensar y sentir en materias relligiosas, política's y socials.—(Declaració de la VII Assamblea de la Unió Catalanista.)

Democracia, demagogia Y ABSOLUTISME

De *demócratas* ó sigui partidaris d' un govern popular, alguns se tornau *demagogos* envejosos de dominar en un bando ó partit popular, y molts, volgient apurar la última gota de la democracia, se transforman en *absolutistas* rabiosos que prompte degeneran en dèspotas, intolerans y fanàtics. Y es que la ignorancia per una part y las prédicas excitants y mal intencionadas per altre conduheixen á n' aquets *demócratas enragé*, á un estat anormal y deplorable, á una mena de radicalisme epilèptic que 'ls fa veurer sombras reaccionarias per tot arreu; que 'ls infiltra un odi furiós, terrible á tot alló que mes ó menos te apariencias de capital, de rel·ligió ó d' aristocracia. Aquest sectarisme funest, aquesta malaltia social que ha invadit, per desgracia, una part de nostra estimada Catalunya, gracias á uns quants vividors d' ofici, es una de las mercaderias importadas de *allende* que debém combàtrer ab energia tots los que trevallém pel benestar y engrandiment de la nostra Patria. Els que militém ab fé y perseverancia en las filas del Nacionalisme, els autonomistas de totas menas que estém fermament persuadits de la necessitat d' un sistema federatiu, com á base del renaixement moral y material del nostre poble, de-

bém units, en el cas present, actuar de bons cirurjians pera extirpar de soca arrel aquet nou epitelioma, aquesta lla-ga cancerosa que destrueix naturalesas robustas y ataca sens distinció tota classe de temperaments.

¿Quinas eynas necessitem pera dedicarnos á tan importants y saludables operacions? ¿quinas ens fan falta pera extingir aquesta plaga social? La persuació, la conferencia, el meeting, el periódich. Aquestas eynas ens servirán al mateix temps de midas profilácticas pera evitar novas invasions y localisar la mala!tia. Aquestas midas aplicadas ab eficacia, bastarán pera destruir paulatinament tan terrible enfermetat.

Nosaltres hem de demostrar á tots els catalans y á la societat en general, que dintre 'l catalanisme hi regna la democracia mes completa, hi militan els *demócratas* mes accentuats y convensuts, pero no hi regnan ni poden regnarhi la demagogia, ni l' absolutisme. Nosaltres no aspirém á dominar en cap facció popular, ni monopolisar el poder en detriment dels altres estaments socials.

Hi han catalanistas radicalissims en materias rel·ligiosas y politicas, hi han catalanistas republicans, socialistas, ateos, que trevallen pera la consecució de la autonomia de Catalunya, amigablement al costat de catalanistas monárquichs y d' ideas ben rel·ligiosas. Aquest fenómeno indica clarament que el catalanisme sab fer distinció entre las ideas de patria y de relligió, aquest fenomeno

indica que 'l catalanisme, democràtic, es tolerant ab las ideas particulars del individuo; y indica també que no ha sigut infectat per aquesta epidemia virulenta. Si n' hi ha algún que 's titula catalanista y á l' hora es demagogo ó dèspota, aquet no es tal catalanista, aquet es un malalt atacat de la malaltia regnant, malalt que deu posarse en curació y fer los possibles pera aconseguirla valguentse dels medis indicats.

Debém fer present á n' els *avensats* á la moderna, obsessionats per una falsa y mal entesa democracia que es completament incompatible ab el progrés, la llibertat y la civilisació, la intolerancia que demostran en tots los seus actes, la mala fe y falta de respecte ab que tractan las ideas dels altres; encare que aquestas els hi donguin color d' adversaris politichs, relligiosos y socials. De la mateixa manera que no es mes que un ilús, un fanàtic y un ignorant aquell que 's demostra partidari del absolutisme y ataca á la llibertat, al radicalisme y á la democracia, perque la seva escasa y migrada intel·ligencia no pot capir que hagi de respectar y admétrer aquestas ideas, que son contrárias á la malaltia que l' ha invadit y 'l domina.

M. A.

CONSTITUCIÓ POLÍTICA DE CATALUNYA

formada ab arreglo als usatges, constitucions, capitols y altres lleys antigas de la terra, que sancionaren las Corts Catalanas reunidas en la ciutat de Barcelona en l' any 1702.

Pera demostrar á n' els *avensats* d' avuy que la llibertat individual que avuy demanan era continguda en la Constitució de la Nació Catalana, transcribim á continuació alguns dels articles copiats de la mateixa Constitució:

«Article 1.er La Nació Catalana es la reunió dels pobles que parlan l' idioma català. Son territori comprén Catalunya ab els Comtats de Rosselló y Cerdanya, el regne de Valencia y el regne de Mallorca.

Article 2.^{on} Els tres pobles que forman la Nació Catalana, tenen sa constitució política y están confederats entre si y ab el regne d' Aragó mitjantsant certas condicions.

Article 3.er Catalunya es lliure é independent y per cap concepte pot rompres a unitat ni alienarse.

Article 9.e La Casa Catalana es el fonament de las llibertats y el segurissim refugi dels catalans. Com domicili de la familia natural, la corporació, la comunitat, la casa catalana, es inamovible y el que entra en ella sens permis comet dos delictes: un privat d' injuria al quefe de familia, y altre públich de violació de la pau y treva, ó alteració del ordre.

Article 12. Els animals doméstichs, els instruments de treball, las armas y cavalls pera us y defensa, els vestits, las robas del llit y l' bagul no poden ser embargats per contribucions, deutes, ni per cap concepte. Els empleats que contravinguin aquesta disposició, además de la perdua perpétua de son ofici, serán condemnats á arbitri de la jurisdicció real.

Article 16. La cassa y la pesca son lliures á Catalunya.

Article 17. (De las llibertats individuals).—Hi ha á Catalunya completa llibertat d' anar y venir per mar y terra. de dia y de nit, per tota mena de camins sens passa-port ni document de cap mena....

Article 18. Ningú será á Catalunya detingut ó pres sens merits suficients de culpabilitat y sols per manament escrit del tribunal competent....

Article 19. Queda exempta de presó tota persona que dongui fiansa suficient dels danys y perjudicis, á no ser que sia culpada d' homicidi ó altre delictes que mereixi pena corporal afflictiva....

A n' els pobres no se 'ls exigirá fiansa provisional, sino tant sols jurament.

Article 20.No sortirá cap causa

de Catalunya, ni s' executarà sentència de tribunal foraster.

Article 22. Las presóns son pera custodia y no pera mortificació dels detinguts; els jutjes baix sa responsabilitat, cuidarán de que 'ls presos no estiguin en calabossos foscos, estrets ó humits.

Article 25. Cap lley prohibeix á Catalunya la publicació y circulació, sens previa censura, de tota mena d' impresos... Ni l' entrada d' obras extrangeras.... Ni la llibertat de fundar y tenir establiments d' ensenyansa.

Article 29. Els catalans poden portar y possehir armas ofensivas y defensivas de dia y de nit sense impediment de cap mena.

Article 30. Els catalans están exemps del servey de las armas si 'l príncep en persona ó son lloch-tinent no 's posan al devant del exércit. No poden ser obligats á servir de guarnició en destacaments militars ó en el resguart de las fronteras. No deuen servir en las guerras fora de Catalunya, ni en las armadas de matrícula de mar ó altres d' enganche forssós. La redempció del servey militar, quan es permesa en los casos de convocació general, deu ferse en proporció de la posició social de cada hù y no baix un tipo general y uniforme.

Article 32. (Garantias dels drets dels catalans). El respecte als drets y llibertats dels catalans está garantit per la responsabilitat civil y criminal dels que violan ditas llibertats y drets; poguent el perjudicat usar dels procediments judicials comuns, ó dels extraordinaris de la pau y treva ó en forsa dels Usatjes de Barcelona...

Article 33. Tota infracció comesa per les autoritats, inclós pels tribunals de justicia, deurà ser reparada á instancia de la diputació general, á quin càrrech está la defensa de las llibertats de la terra. Les infraccions comesas pel Príncep ó la seva familia, son d' exclusiva competencia y objecte del «Memorial d' Agravis» de las Corts.

Article 35. Las ordres, cartas ó privilegis reals contraris á las constitucions y llibertats de la Nació Catalana no valen ni s' han d' obeir.

Article 36. No s' acceptin ordres ni despaitxs del Príncep que no vagin referendats pel canceller y vis-canciller del consell suprém de la Corona d' Aragó.

Article 38. Son responsables personalmente els jutjes y empleats que cometin alguna infracció á las Constitucions y llibertats de la Nació Catalana. L' acció contra ells es pública.

Cada tres anys se subjectará á una informació sumaria y pública á tots els empleats de Catalunya, pera lo qual se

crearán tribunals compostos de ciutadants dels tres estaments per iguals parts.

Article 45. Las Corts Catalanas son la reunió dels representants de totas las classes socials pera tractar ab el Príncep del bon estat y reforma de la terra.

Article 49. Tenen el dret d' assistencia á Corts per delegació els sindichs ó Diputats elegits per las autoritats, vilas y llocs que constituheixen, com municipis lliures, l' estament popular.

Article 50. L' assistencia á las Corts es un dever.

Article 51.Los concells de las vilas ó una comissió especial fiscalizarán y dirigitán els actes de sos Diputats, y podrán revocalshi 'ls poders en cas de negligencia ó desobediencia graves.

Article 57. (De la constitució de las Corts).—El comte de Barcelona obrirá la legislatura pronunciant ó llegint precisament en llengua catalana 'l discurs del trono, contestantli els presidents dels tres Brassos. Si las Corts son generals de tots els Estats confederats, la resposta será precisament en llengua aragonesa.

Article 63. (Del sou del rey).—Citará 'l Rey á n' els tres Brassos pera 'l solemne jurament de las novas lleys, y després d' aquesta cerimonia els presidents dels Brassos presentarán al Rey el capital del votiu que las Corts li otorgan, extenentsen acta.

Article 82.Ni 'l Rey ni sa familia están exceptuats de pagar els impostos de la Diputació.

Cent noranta dos anys enrera, Catalunya s' havia fet aquestas lleys. Catalunya era en aquella época la nació més avensada del mon. Si ambicions despóticas no haguessin entrebancat sa marxa progresiva, avuy Catalunya fora 'l mirall del mon civilisat.

X.

À la mort de mon fill Joseph.

SONET

¿Per qué tan prompte, oh Deu meu vol-
[gueres

de ton aymat verger la més gemada poncella colltorsar, quan sols l' aubada fruí dels jorns plascívols, sens quimeras?

¿Per qué las esperansas falagueras que cobejá febrós y encisada una llar que en Tú creu, com crudel fada esvahiren de cop tas lleys severas?...

Mes, ¿qué demano?... Gran Senyor, oblida de qui 's creu malhaurat las follas queixas: si be á mon cor de pare un tros de vida l' hi llevas, may per xó sa fé decreixas, donchs el buyt d' aquet cor omplint sens mida al péndrem una flo, un ángel em deixas.

FRANCISCO DE P. GURRI.

PROGRÉS

La paraula Progrés que en nostres dies omple tantes boques es per cert poch compresa per uns y per altres embrutida.

L'avenç de l'humanitat es degut a l'incansable é investigadora inteligencia de l'home y sols detura 's en boca de qui bescantant aital mot el presenta com converjencia d'un idealisme vers quin els pobles avençan, essent aixís que qui progressa avença ó sia que l'un es sinònim de l'altre.

L'evolució dels pobles es consecuenca de las exigencias del progrés que 'ls remou.

Progrés es civisme, cultura; y parlar de progrés no es férne.

L'educació d'un poble es la base del progrés del mateix, y per tant al fer obra de cultura se fá progrés. D'aquí la preocupació de l'home enfront de l'educació de sos conciutadans ab quins el lliga la jermanor.

L'amor al progrés tothom el sent per có tant enlluherna quan brolla de llavis que sovint barrejan fraternitat y revolució, llibertat y destrucció y l'igualtat als 19 anys perque ningú sia curt de talla.

Enténch qu'un poble avença quan sos homes ab jermanor lluitan igualment per la llibertat de sa Patria; y d'aquí que el catalanisme fá Progrés.

S. BAVÍ BRACÓNS.

IDILI

Al m' aymada Dolors Güell

En un carrer estret de nostre Ciutat comtal en el que tot l'any el sol hi fa pocas entradas, s'hi hostatjava una hermosa nena de cor pur y gran, traspasat per las sagetes d'un amor ignoscent y jovenivol.

Dita doncella no podia capir que aquell jove que havia passat al costat seu els anys de sa infantesa, no la correspongués com en altres temps, malgrat que ella hauria fet gustosa els mes grans sacrificis, sens dany de la seva angelical ignoscencia. Era aquet fet, per ella, un somni, una alucinació.

Aquesta fredor, esdevingué ab mes fermesa, al ingresar l'objecte del seu amor infantil, de meritori en un despaig per disposició de sos pares.

Ella sentia cada jorn bategar son cor ab mes violencia, vers aquell que havia sigut son company y amich de petitesa, ab qui havia compartit l'alegria y els jochs de l'edat més falaguera de la vida... En cambi ell, obcecat més cada día, ab lo sol afany de cercar una posició,

llensá al olvit aquells tendres recordansas, aquells dolsas paraulas saturadas d'ignoscencia.

Vegent, la xainosa nena, contrariadas y perdudas sas puras afeccions, al considerar lo innoble procedir del únich home que havia gravat en sa retina la seva imatge adorada, no per aixó desmayá pensant que algún día recordaria aquells temps plens de goig y alegria que abdós habian passat.

Mes, terrible desengany segá sa vida, la poncella 's marcí y secá ab lo sol febroso del seu dolor, la seva existencia preciosa 's doblégá als impulsos d'un cor pur, generós y noble, mentres l'autor de sas penas y causant de sas desdixas, comensava la vida ab un concepte ben equivocac; puig l'interés y l'ambicio no fan felis al home y el jove d'aquest fet no ha conegut ni coneixerá may si existeix ó no la felicitat.

J. MARIMÓN GARRIGA.

El dilluns passat varen cumplir tres anys de la mort del immortal Dr. Robert. El temps passa pero las ideas no com tampoch passa, ni s'extingeix jamay el recort d'homes insignes y patricis eminentes. Dedicuém un modest y respectuós homenatge, homenatge d'amor y agraument que surtí del fons del cor, á la sombra venerable del nostre mestre, del nostre company, del nostre amich.

D' AQUÍ Y D' ALLÀ

El dimecres últim, ab l'expres de la nit, surtí de viatge cap á París y Londres, el nostre particular amich, En Francisco Daví y Piñol. Celebrarém que la estancia en la capital del Regne Unit l'hi sigui grata y profitosa, com també que 'n mitj del burgit de la populosa ciutat, fassi sovint recordansa de sos companys y amichs catalanistas.

En el local de la Associació Catalanista "Bruniquer", el día de Pasqua á las tres de la tarde, s'hi celebrarà una vetllada literaria, que promet ser lluhida.

Dos socis de la Associació catalanista "Bruniquer", portats pels seus sentiments altamente caritatius, s'han emprés la tasca de fer una suscripció, cuals donatius recullen pera emplearlos ab un dinar en obsequi d'els pobres assilats, en el día de Pasqua, festivitad de Sant Jordi, patró de Catalunya.

Hem rebut els periódichs: "L'art del pagés" agrícola y independent que 's publica á Barcelona; "La sembra" setmanari cata-

lanista que surt á Tarrasa, y "La comarca de Lleyda" setmanari catalanista de Lleyda, adherit á l'"Unió". Ab els tres deixém establert el cambi.

El Centre Nacionalista Catalá de Tarragona, fa poch constituhit, ha fet circular unas fullas-proclamas, de las que ha tingut l'atenció d'enviarnos en mostra, y en las que exposa els seus propósitos patriótics, enérgichs y encoratjadors. L'acabament de dita proclama diu: «En resúm: volém que 's respecti á Catalunya tot lo que propiam nt seu sia y trevallarém per fer als catalans dignes d'esser els únichs administradors de nostra Patria... á ella dedicarém nostres esforços inspirats en las sábias doctrinas que enclouen nostre lema: PATRIA Y LLIBERTAT. PROGRES Y AUTONOMIA. AMOR ENTRE 'LS HOMES.

A la societat Unió Lliberal, hi han anunciadas pera aquesta nit y demá á la tarde las següents funcions: El drama en 4 actes y en prosa *Mancha que limpia* y el juguet cómich ab un acte y en vers *Lanceros*. Y el drama ab 6 actes *Los niños del Hospicio* y la pessa catalana *La porteria*.

En el saló teatre del *Café Nou*, demá diumenge á las tres de la tarde hi haurá funció per la companyia Infantil, posantse en escena las obras: *Un mort ressucitat*, *La Professó de Corpus* y *Lo senyor de l'Americana*.

L'esposa del nostre amich y company d'idea En Jaume Cargol, que habita en el pis de sobre 'l local de la Associació catalanista *Bruniquer*, va sofrir al principi d'aquesta setmana un fort esglay que podria tenir falsas consecuenca, donat l'estat en que 's trova. El cas fou que estant ocupada en los quefers de sa casa y tenint la porta del pis oberta, á las nou del vespre poch mes ó menos, s'adoná tot de sopte que al seu darre- ra hi tenia un home desconegut que sens dir paraula prenia vistas de la habitació. La dona ab l'espant consiguént, cridá á son marit que dormia en aquells moments, y al respóndrer aquet y aixecarse, el desconegut apretá á correr mes que depressa. S'ens diu que l'autor de la *broma* es un empleat de la fábri- ca de serrar fusta de Palou, y que, segóns digué, s'havia equivocac de pis.

L'asumptó está en mans del jutge. Ens alegrarém que no tingui consecuenca de- sagradables.

CORRESPONDENCIA

M. Balmas.—"Unitat nacional Medalla," mirarém de publicarho, perque es de primera.

J. Coma.—"L'impost de consums" anirá y li agrehim l'envió.

Un Tarragoní.—"Quixotisme" es molt fort y te moltas punxas.

F. Cortada.—"De mon diari" va bé, hi ha poesia y bona versificació, anirá.

Un de la Séba.—"¡Farsants!", es molt passat de moda, y no fa pel nostre periódich.

S. Bavi.—"Catalanisme-cultura", ens agrada molt, procurarém publicarli aviat.

(Quedan cartas per contestar.)

SECCIÓ D' ANUNCIS

LA MONTSERRATINA

COTILLES DE TOTA MENA

CARRER DE BARCELONA, 13

GRANOLLERS

Se facilitan **MOTORS DE GAS**
REPRESENTACIÓ
 de las modernas **ESTUFAS DE GAS**
"Clamont"

Com prova convincent de ser la **ESTUFA** mes **HIGIÉNICA** y **ECONOMICA** que 's coneix pera la calefacció, sols cal dir que en las casas de maternitat de Inglaterra, Fransa y Espanya, se usa pera escalfar las incubadoras dels nens nascuts ans del temps, quins organs respiratoris son tant delicats.

CEBRIÀ BAUTISTA VERT. -- Fàbrica del gas
GRANOLLERS

L' Aixarop FINA
BROMURAT

Remei segur pera la curació de las malalties **NERVIOSAS** y **DEL PAHIDOR**.

Premiat en la Exposició Universal de Barcelona de 1888, y aprovat per la Real Academia de Medicina y Cirurgia de Barcelona.

SE VEN A GRANOLLERS:

Plassa del Bestiar, 49, Farmacia

A OLOT:

Farmacia y droguería de J. Cardelús

◊ **IMPREMPTA** ◊
 D' EN

FRANCISCO CUCURELLA

CARRER DE CORRÓ, 9. -- GRANOLLERS

Impresions de tota mena - Preus econòmichs

DISPONIBLE

JUNY

QUINZENARI AUTONOMISTA

Preu de subscripció, tres rals trimestre. -- Número solt, 15 céntims.

Anuncis á preus convinguts